

泰国初级汉语学生汉字书写的汉字结构分析能力

——以泰国清迈大学初级汉语学生为例

The Competence in Memorizing and Extracting Chinese Character Structures of Students in Basic Mandarin, Chiang Mai University

彭文彬*

摘要

本文通过对目前泰国初级汉语学生汉字结构的认知能力分析，进一步探讨了其影响因素，在汉字教学原则的基础上提出了教学对策，以左右结构、左中右结构、上下结构和上中下结构四种汉字结构为调查内容，对 50 名泰国初级汉语学生进行了调查。调查发现：1. 因为答写问卷时间有限，很多被试在不能及时写出所看汉字结构时，大多会凭借自己已获得的汉字知识来分辨新汉字的结构。2. 大多数被试能够借助已学过汉字中的单字部分，正确地分辨出不认识的汉字结构。3. 母语对学生分析汉字结构的能力有影响。

关键词 汉字结构；泰国学生；初级汉语

Abstract

This paper emphasizes an analysis of the cognitive ability of Chinese character structure of Thai primary Chinese learners, explores its influencing factors, and puts forward teaching strategies on the basis of Chinese character teaching principles. Fifty Thai primary Chinese learners were investigated for their skill of the four Chinese character structures: left-right structure, left-middle-right structure, Upper-down structure and upper-middle-lower structure. The result showed that, because of the limited time of answering and writing questionnaires, many subjects could not write out the structure of the Chinese characters they saw in time. Most of them distinguished the structure of an unknown Chinese character based on the knowledge of the Chinese characters they had acquired. Most of the subjects

* 作者简介：彭文彬，男，北京大学中国语言文学系，语言学及应用语言学博士

were able to correctly distinguish unknown Chinese character structures with the help of the single-character parts of the Chinese characters they had learnt. Their mother tongue was also found to have an influence on their ability to analyze the structure of Chinese characters.

Keyword: Chinese Characteristic, Thailand, Fundamental Chinese

一、引言

目前全球正卷起一股汉语热的风潮，中文爱好学生不断增加，泰国也不例外。现在在泰国为了满足汉语学生的需求，许多学校或语言培训机构纷纷开设了中文课程，可见汉语学习已成为了泰国外语学习的一个重要组成部分，在泰国外语教学中有一定的地位。

汉字的学习成为学生在汉语学习过程中的难点，尤其对于母语为拼音文字的外国学生来说，汉字就像一幅幅神秘的图画（朱云，2008），很多人一看到弯弯曲曲的汉字就马上产生了厌学情绪，所以汉字学习对于大多数外国学生来说，都是一个很难克服的学习障碍。其实，学习中文，除了拼音，汉字也是很重要的。中国的汉字拥有上千年的悠久历史，除了拥有四四方方的字形特点外，基本上每个汉字中都包含着发音和意义，并被制定了明确的书写结构。因此，学习汉字是一件既花时间又花精力的事。对于初学汉语的学生来说，书写汉字时多横少点、写不完整是常见的问题，一些结构复杂的汉字还会给初学的汉语学生带来其他困扰的问题，更甚者还会影响到学生的汉字书写认知能力及运用汉字的能力。

因此，笔者希望能够通过对目前泰国初级汉语学生汉字结构的认知能力分析，并进一步探讨其影响因素，同时在汉字教学原则基础上提出教学对策，以便能给泰国的汉字教学提供依据。

二、研究方法

本文以清迈大学商务管理专业学习汉语基础二的 50 名学生为对象，教材为北京语言大学出版社的《汉字教程 2》，其母语为泰语。本文选择基础二的学生为研究对象，原因在于汉语学生对汉字已初步学习与认字，对研究的成果有一定的作用。

研究材料取自《2500 常用汉字表》，以左右结构、左中右结构、上下结构、上中下结构四种结构为研究范围。《2500 常用汉字表》中分为 1-23 个笔画，笔者只选取其中的中位数 8、9 个笔画的汉字，并与教材对比之。选出 8 个汉字，每个结构有 2 个汉字为

1. 左右结构：炸、驻
2. 上下结构：委、皇
3. 左中右结构：绑、附
4. 上中下结构：贫、茶

本文所采用的研究方法有：一、调查问卷，二、调查采访。调查部分，本文所使用的调查问卷借鉴于姚倩儒（2010）《泰籍学生汉字视觉之联想途径》硕士论文并根据当地实际情况所编写出来的。调查问卷测试共有两部分为 1.被试的个人基本信息，而且让被试任意写出 3 个汉字，为了解被试对汉字结构的认知情况，即学生对哪一种结构的印象最深。2.试题部分，为探讨被试对汉字结构的分析能力，笔者根据 Murdock,1961 的实验，他认为人类的记忆能力平均在 18-30 秒之间，那么笔者把 8 个汉字放在 PPT 中，每一个汉字展示给被试 20 秒钟，在看汉字的时候，不让学生记录所看到的汉字，之后再给 30 秒钟的时间让被试分辨所看到的汉字的结构。完成调查工作之后，笔者通过所得到的调查资料进行检查并统计出百分比数据，以得到的数据找出错误率最高的汉字结构以及找出其影响因素，最后在汉字教学的原则的基础上提出相应的教学对策。

三、研究结果

1.研究结果及分析

1.1 调查问卷中的第一部分，是让被试任意写出3个汉字，结果发现被试所写

出的汉字最多的结构为左右结构（你、好），经过笔者的分析认为，左右结构如“你”和“好”是学生已经学过的汉字，而且在课本上该字的出现频率也相当高，因此使学生很好地掌握了此结构的汉字。

1.2 通过调查研究的结果表明，泰国学生能够正确分辨左右结构汉字的比率最高，同时也发现，初级汉语学生在书写汉字时，上中下结构的汉字书写出错频率最高，大多数学生都存在难以分辨汉字上中下结构的困难。（见表1）

汉字结构	正确率 (%)	错误率 (%)
1. 左右结构	96	4
2. 上下结构	89	11
3. 左中右结构	73	17
4. 上中下结构	13.5	86.5

N=50

2. 影响学生的汉字机构分析能力的因素

由于答写问卷的时间有限，很多被试在不能及时写出所看汉字结构时，大多会凭借自己已获得的汉字知识来分辨新汉字的结构。ชัยพร วิชชาวุธ (1977) 提出，人类对重现率越高的事物，有越深的印象，正如对汉字的掌握程度，已学过或者常见的汉字也同样对学生的分辨及记忆汉字的能力有所帮助。那么对于学生汉字结构的分析能力取决于学生个人的汉语基础，也包括了教学的环境，学生在老师的指导下，能够正确地分辨汉字的结构那是必然的。

根据调查显示，大多数被试能够借助已学过汉字中的单字部分，正确地分辨出不认识的汉字结构。学习汉语是以汉字的习得作为基础的，汉字的积累和训练有助于提高留学生的汉语应用能力。（王晓雁，2011）当学生遇到不认识的新词，他们会联想到旧知识，回想到他们所学过的汉字，并用它来进行分辨所指汉字的结构。

本研究显示母语对学生分析汉字结构的能力有影响。母语的迁移是影响第二语言学习的一种因素，泰语是拼音文字它可以从字形上直接拼读出字音，再与字

义发生联系，而汉语就不一样了，这种情况体现在语言认知功能上的差异。对泰国人来说，分辨左右结构的汉字是非常简单的，因为泰语本身就是拼音文字，选在拼写的时候是从左到右展开来写，而泰国人对汉字的构型完全没有概念，不能理解汉字的理据性（林宣永，2011）因此在让学生分辨较复杂的结构如上中下结构的汉字时，他们往往是不会分辨的，而最终就择用上自己已经学过的单字来解决汉字结构的分辨。当然除了母语迁移的问题之外，汉字结构分析所产生的偏误也可能取决于学生学习语言的习惯、学习的环境等各种因素造成。

四、汉字教学的基本原则及教学对策

有学者指出“在对外汉语教学中，对外汉字的教学尚未受到足够的重视”。在对外汉语教学中，汉字教学的宗旨是配合听说教学培养学生的读写能力，学会汉字有助于练习汉语语音收到举一反三、以简驭繁的教学效果。（王晓雁，2011）到目前为止，汉字的学习仍然是留学生学习过程中的难点。为了让学生能够在学习书写汉字时更好地把握其规律，而不是“描汉字”或“画汉字”，笔者根据国家汉办的《国际汉语教师标准》提出了更加有针对性的汉字教学基本原则及教学对策。

1.注重汉字形、音、义的结合。汉字是既表音又表义的形声字，我们可以充分利用其中表义的意符特征，在教学生认字的同时也帮助学生扩大词汇量。例如学生学的汉字是“木”，在学习的过程中可以引导学生联想其他与“木”有联系的汉字如“树、林、根”等。另外在教形声字时，也要充分利用表音的音符特征，扩展一些同义字、近义字、同音字、反义字等。在对象为成年人的情况下，他们的分析思维已经成熟，可以通过有系统性、有理据性的方法来解释汉字之间的区别，例如“见”和“贝”或“本”和“木”，可以给学生讲解一些字的本义或者书写规则。若教师能够充分利用汉字特点，必然会让汉字教学更有效率。

2.根据汉字的造字原理进行教学，重视汉字的实用性和趣味性。把汉字的造字原理、汉字的演变及汉字的来源教授给学生，其过程可以采用多媒体的方式，使用一些较为直观的教学方法如图片法或古文字法，即利用具体事物的图片来解释字的意义，也可以采用古文字和现代的文字进行对比来讲解独体字以加深学生对汉字的

理解。采用上述方法可以给学生增加一些趣味性，当学生感到学习的快乐，他们自然会进步。为引导学生的学习兴趣和调动课堂气氛，教师在汉字教学的实用性和趣味性之上，可以给学生设计一些小游戏，在玩游戏的同时学生不仅可以复习学过的汉字，也可以扩大词汇量，提高汉语水平。汉字教学可分为两个阶段进行。首先是“笔画教学”阶段，学生刚接触汉字时，并不知道汉字书写的顺序和规则，那么在此阶段老师一定要先给学生打好基础，因为在此阶段汉字书写的基础对他们来说十分重要，甚至会影响到他们整个汉语学习的过程。因此，教师有必要给学生讲解汉字书写的基本笔画和基本顺序，之后才能逐渐进入到第二阶段，即分析汉字部件的“部件教学”，让学生意识到汉字是由有意义的单位组成。通过部件教学的训练，让学生可以了解汉字中每一个部分之间的关系，可以减少学生在汉字记忆时的负担，同时也能够帮助学生提高识别汉字的速度，加强对汉字的记忆能力。例如课本中出现的生词“意”，可以告诉学生这个字的意思与“心”有联系，并且展开“心”作为偏旁的汉字教学，如“思”和“恩”都是与心里有关系的。

3.注重先认后写、常用字在先、反复重现。对外汉字教学，在“认”和“写”上有所区分，换句话说，汉字教学中有些字不要求写只要能认读即可。那么教师的前提工作就是先规定哪一些字学生要能写，哪一些字学生是只能认读即可，教师可以参考现代汉语的常用汉字依据教学实际而定。考虑到汉字的实用性，一定要以常用汉字为主对外汉语教学的听、说、读、写四个要素中，学生的水平之所以能够不断地提高，都是因为对外汉语教学讲究的是“反复重现”“以旧释新”的原则，出现频率越多，学生对该字的印象越深刻。

本文的调查除了可以让汉语初学者认识到汉字结构的重要性，同时这些调查结果也为泰国广大一线汉语教师提供了有效的研究数据。但是研究内容范围仅以研究和分析4种结构为主，并没有进行全面的分析，而且研究对象仅限于中文初学阶段的泰国学生，未包含其他阶段的中文学生。因此，笔者希望以后有充足的精力能够收集到泰国中文专业学生的资料作进一步的研究，以便更好地了解泰国中文专业学生掌握汉字的情况。

五、结论

通过对泰国初级汉语学生汉字结构的认知能力的研究发现，清迈大学学生的汉语书写存在一些问题，许多学生由于对汉字结构的认识不够，导致学生在汉字书写方面及汉字结构分辨方面存在着许多问题。由于学生的汉语学习的基础参差不齐，导致汉字学习上产生问题，而在年龄、性别、家庭背景、汉语水平考试或其他语言能力，并没有产生汉字学习的影响。本调查结果表明，学生容易犯错的汉字结构为上-中-下结构，从调查问卷的其中一项，即“请写出你印象中最深刻的汉字”，发现最多的汉字结构为左右结构，学生写最多的是“你”和“好”两个汉字，其实这两个汉字学生已经在基础汉语 1 和 2 已经学过，且在教材中的出现频率较高。另外，“我”是一个无法区分结构的整体汉字。通过采访其中的被试，他认为“好”字比较容易记住，仅仅看过一眼便能记下来，主要是其可以分解为“女”和“子”两个部分，同时也提到，当汉字结构越复杂，更容易影响被试的汉字记忆。从 10 个被试的采访发现，10 个被试认为左-中-右结构比上-中-下结构更为简单，其中一位被试指出，由于左-中-右结构的书写顺序与泰语的书写类似，且其容易辨别区分，而上-中-下结构，如“爱”字来看，其结构更加复杂，虽然已经学过，但是因它的复杂性，使学生无法一下子记住。另外一位被试指出，由于上-中-下结构通常很少出现在汉语学习的初级阶段，故认为该结构更有难度，不易区分辨别，可见汉字结构越复杂、笔画越多，汉字书写的错误率也随之增多。

由此可见，课堂上的汉语教学极其重要，通过在课堂上教学能够帮助学生打稳基础，尤其在汉字记忆及汉字结构区分辨别的帮助，因此汉字教学中的结构区分问题不可忽视，因为其将会间接影响到学生的汉语学习发展，于是除了教师给予学生的正确指导之外，学生本身也要通过坚持汉字书写的练习，以及多增加汉语知识，才能够提高汉语学习，尤其汉字书写的水平。

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- ชัยพร วิชชาวุธ. 2520. **ความจำมนุษย์ (Human Memory)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์
 สาวินี ราชสีห์. 2010. **ศึกษาและวิเคราะห์การเขียนตัวอักษรจีนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
 ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,

ภาษาจีน

- 毛悦 Mao.R. 2009. 《汉语作为第二语言要素教学》 *HanYu ZuoWei Di'Er YuYan YaoSu JiaoXue*. [Principle of Chinese Teaching as a second language] 北京大学 出版社
- 王晓雁 Wang X.Y. 2011. 《对外汉语教学中的汉字教学初探》 *DuiWai HanYu JiaoXue Zhong De HanZi JiaoXue ChuTan*. [The survey of Chinese Characteristic study]. 南昌教育学院学报 *Nan Chang Jiao Yu Xue Yuan Xue Bao*: No.26.第 26 卷 第一期.
- 杨寄洲 Yang.J. Zh. 2003. 《汉语教程》 *HanYu Jiao Cheng*. [Chinese Tutorial] Beijing: Beijing YuYan DaXue ChuBanShe.北京语言大学出版社
- 姚倩儒 Yao.Q.R. 2010. 《泰籍学习者汉字视觉之联想途径》 *TaiJi XueSheng HanZi ShiJue Zhi LianXiang TuJing*. [The Research of Thai Chinese Characteristic Study in the Beginner] Dissertation of Master Degree: Hua Yu Wen Jiao Xue Yan Jiu Suo, Guo Li TaiWan ShiFan DaXue, ChuBanShe. 硕士论文, 华语文教学 研究所, 国立台湾师范大学
- 张静贤 Zhang.J. X. 2004 《汉字教程》 *HanZi JiaoCheng* [Chinese Characteristic Tutorial] Beijing: Beijing YuYan WenHua DaXue 北京: 北京语言文化大学出版社.
- 朱芸 Zhu.Y. 2008. 《外国学生初级阶段汉字认知研究及教学设计》 *WaiGuo XueSheng ChuJi JieDuan HanZi RenZhi YanJiu Ji JiaoXue SheJi*. [The Research of Fundamental Chinese Characteristic Learning for Foreigner Student] Dissertation of Master Degree: Shang Hai Jiao Tong DaXue. 硕士学位论文, 上海交通大学。

ศึกษาความสามารถในการจดจำและการแยกโครงสร้างตัวอักษรจีน ของนักศึกษาที่เรียนวิชาภาษาจีนพื้นฐาน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

วศิน พรหมสุรินทร์*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการจดจำและการแยกโครงสร้างตัวอักษรจีนของนักศึกษาที่เรียนวิชาภาษาจีนพื้นฐาน และเพื่อศึกษาสาเหตุที่มีผลกระทบต่อการจดจำและการแยกโครงสร้างตัวอักษรจีนของนักศึกษา โดยใช้ให้เห็นถึงสภาพการจดจำและการแยกโครงสร้างตัวอักษรจีนของนักศึกษาที่เรียนวิชาภาษาจีนพื้นฐาน ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการศึกษาที่โครงสร้าง 4 แบบ ซึ่งมีผลต่อการเรียนตัวอักษรจีนมากที่สุด โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่เรียนรายวิชาภาษาจีนพื้นฐาน 2 จำนวน 50 คน และใช้แบบทดสอบกับการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการทำวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษากลุ่มตัวอย่างเขียนแยกโครงสร้างแบบบน – กลาง – ล่าง ผิดมากที่สุด แต่ทุกคนสามารถเขียนแยกโครงสร้างแบบซ้าย – ขวา ได้อย่างถูกต้อง เพราะใช้ความสามารถในการจดจำตัวอักษรที่เคยเรียนมาแล้ว มาใช้ในการเขียนแยกโครงสร้างตัวอักษรได้ นอกจากนี้ ยังพบว่า ภาษาไทยที่เป็นภาษาแม่ มีผลต่อการจดจำและการแยกโครงสร้างตัวอักษรจีนของนักศึกษาที่เรียนวิชาภาษาจีนพื้นฐาน ความที่กลุ่มตัวอย่างไม่คุ้นเคยกับโครงสร้างที่มีรูปแบบ บน – กลาง – ล่าง จึงไม่สามารถแยกโครงสร้างตัวอักษรได้อย่างถูกต้อง ฉะนั้น พื้นฐานความรู้ทางภาษาของผู้เรียนจึงมีผลต่อการจดจำและการแยกโครงสร้างตัวอักษรจีนได้อย่างถูกต้อง จึงเสนอแนะวิธีการพื้นฐานในการสอนตัวอักษรจีนโดยยึดหลักจากคู่มือมาตรฐานครูผู้สอนภาษาจีนที่เป็นภาษาต่างประเทศ

คำสำคัญ ตัวอักษรจีน, ประเทศไทย, ระดับพื้นฐาน, ภาษาจีน

1. ภูมิหลังและความสำคัญของปัญหา

เมื่อประเทศจีนมีอิทธิพลต่อสังคมโลก ภาษาจีนจึงกลายเป็นภาษาสำคัญที่ใช้ติดต่อสื่อสารในระดับสากล แต่แต่ละประเทศจึงมีการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างแพร่หลาย ประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน ความต้องการเรียนภาษาจีนที่เพิ่มขึ้น โรงเรียน สถาบัน หรือมหาวิทยาลัย จึงกำหนดให้มีการเรียนการสอนภาษาจีน เห็นได้ว่าภาษาจีนเข้ามามีบทบาทอย่างกว้างขวางในสังคมไทยปัจจุบัน

ตัวอักษรจีนเป็นอักษรที่มีวิวัฒนาการอันยาวนาน จุดเด่นก็คือ เป็นอักษรสี่เหลี่ยมที่ในหนึ่งตัวอักษร มีทั้งเครื่องหมายที่สามารถบอกเสียงและความหมาย เป็นภาษาที่กำหนดโครงสร้างวิธีการเขียนไว้อย่างชัดเจน จึงต้องใช้เวลาในการศึกษาเรียนรู้ ทำให้ผู้เริ่มเรียนมีปัญหาเรื่องการเขียนตัวอักษรจีน โครงสร้างที่สลับซับซ้อนของตัวอักษรจีนจึงเป็นอุปสรรคต่อการเรียนและอาจส่งผลกระทบต่อการจดจำและรวมทั้งการนำไปใช้ด้วย

*วศิน พรหมสุรินทร์ ปรียญเอก คณะอักษรศาสตร์ สาขาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปุกกิ่ง

สาเหตุดังกล่าวทำให้ผู้เขียนสนใจศึกษาโครงสร้างและการเขียนตัวอักษรจีน เพราะเล็งเห็นปัญหาที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการจดจำตัวอักษรจีนและการนำความรู้เรื่องตัวอักษรจีนไปใช้ได้จริง จึงต้องการศึกษาถึงความสามารถในการจดจำและการแยกโครงสร้างตัวอักษรจีนของนักศึกษา ตลอดจนสาเหตุและผลกระทบที่มีต่อการจดจำและการแยกโครงสร้างตัวอักษรจีนของผู้เรียน เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนภาษาจีนชาวไทยและการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยต่อไป

2. วิธีการดำเนินงานวิจัย

เพื่อควบคุมตัวแปร จึงเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีพื้นฐานความรู้เรื่องตัวอักษรจีนในระดับต้นมาแล้ว คือ นักศึกษาภาคพิเศษ คณะบริหารธุรกิจ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่เรียนรายวิชา 019102 ภาษาจีนพื้นฐาน 2[†] จำนวน 80 คน โดยคัดเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน ใช้ตำราเรียน *HanYu JiaoCheng 2* 《汉字教程 2》ของมหาวิทยาลัยภาษาและวัฒนธรรมปักกิ่ง (BLCU) พิจารณาคัดเลือกตัวอักษรจีนจากตารางตัวอักษรจีนที่ใช้อยู่ 2500 ตัว <2500 ChangYong Hanzi Biao> 《2500 常用汉字表》ซึ่งจำแนกเป็นตัวอักษรที่มีลำดับขีดตั้งแต่ 1-23 ขีด แล้วหาค่าเฉลี่ยของจำนวนเส้นขีดทั้งหมด พบว่าจำนวนตัวอักษรจีนโดยเฉลี่ยที่มีมากที่สุด ได้แก่ ตัวอักษรจีนที่มีลำดับเส้น 8 และ 9 ขีด กล่าวคือ ตัวอักษรที่มี 8 ขีด มีจำนวนทั้งสิ้น 310 ตัวอักษร และ ตัวอักษรที่มี 9 ขีด มีจำนวนทั้งสิ้น 316 ตัวอักษร ต่อจากนั้น ได้คัดเลือกตัวอักษร 8 ตัว ซึ่งนักศึกษาไม่เคยเรียนมาก่อน มาใช้ในแบบทดสอบ โดยมีโครงสร้างที่กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

1. ตัวอักษรที่มีลำดับขีด 8-9 ขีด มีโครงสร้างซ้าย-ขวา จำนวน 2 ตัว: 炸、驻
2. ตัวอักษรที่มีลำดับขีด 8-9 ขีด มีโครงสร้างบน-ล่าง จำนวน 2 ตัว: 委、皇
3. ตัวอักษรที่มีลำดับขีด 8-9 ขีด มีโครงสร้างซ้าย-กลาง-ขวา จำนวน 2 ตัว: 绑、附
4. ตัวอักษรที่มีลำดับขีด 8-9 ขีด มีโครงสร้างบน-กลาง-ล่าง จำนวน 2 ตัว: 贫、茶

การเก็บข้อมูลแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการทำแบบทดสอบ และ ขั้นตอนการสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาความสามารถในการจดจำและการแยกโครงสร้างตัวอักษรจีน กลุ่มตัวอย่าง 50 คน ทำแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์ โดยการเขียนแยกแยะโครงสร้างตัวอักษรจีนที่ฉายบนสไลด์ทั้งหมด 8 ตัว ลงในแบบสอบถาม เนื่องจากการทดลองของเมอร์ด็อก (Murdock, 1961) พบว่า อัตราการจำอยู่ในช่วง 18-30 วินาที จึงให้กลุ่มตัวอย่างดูตัวอักษรที่ฉายสไลด์ไว้ 20 วินาที และเขียนแยกแยะโครงสร้างตัวอักษรจีนที่เห็นลงในตารางที่แจกภายในเวลา 30 วินาที เพื่อทดสอบความสามารถว่า ภายในระยะเวลาอันสั้น กลุ่มตัวอย่างจะสามารถจดจำและเขียนแยกแยะโครงสร้างตัวอักษรจีนได้ถูกต้องหรือไม่ ขณะที่ฉายสไลด์ จะไม่อนุญาตให้กลุ่มตัวอย่างจับปากกา

[†] รายวิชาภาษาจีนพื้นฐาน 2 เป็นรายวิชาต่อของภาษาจีนพื้นฐาน 1 ซึ่งถือเป็นวิชาภาษาจีนสำหรับผู้เริ่มเรียนที่ไม่ใช่วิชาสาขาหลัก จำนวนตัวอักษรจีนที่ผู้เรียนได้เรียนมีจำกัด เป็นผลต่อการกำหนดตัวแปรในการสำรวจข้อมูลของผู้วิจัย

หรือขีดเขียนใด ๆ ทั้งสิ้น ทั้งนี้ ได้แจกแบบทดสอบให้แก่กลุ่มตัวอย่างเพื่อทำในตอนต้นชั่วโมงก่อนเรียน โดยมีผู้สอนและผู้ทำวิจัยคอยควบคุมให้กลุ่มตัวอย่างมีความตั้งใจที่จะรับการทดสอบ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการดำเนินการวิจัย

การวิเคราะห์แบบสอบถามที่ให้กลุ่มตัวอย่างเขียนตัวอักษรที่จำได้ 3 ตัว พบว่าตัวอักษรที่มีผู้เขียนมากที่สุด คือ ตัวอักษรจีนที่มีโครงสร้างรูปแบบ ซ้าย – ขวา ได้แก่ 你 และ 好 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเคยเรียนมาแล้ว ในรายวิชาภาษาจีนพื้นฐาน 1 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Yao Qian Ru [姚倩儒] (2010) ที่ว่านักศึกษา มีความสามารถในการจัดการกับองค์ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษรจีนที่มีความหมายในตัวเองได้ดีมากที่สุด เนื่องจาก นักศึกษาส่วนใหญ่อาศัยความจำในเรื่องของตัวอักษรที่มีความหมายในตัวเองและนำมาใช้ในการแยกโครงสร้างของตัวอักษรจีนนั้นๆ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่สามารถแยกโครงสร้างที่มีความซับซ้อนได้อย่างถูกต้อง โดยมีปัญหาในการเขียนและการจดจำตัวอักษรในโครงสร้างรูปแบบ บน – กลาง – ล่าง มากที่สุด

汉字结构	正确率 (%)	错误率 (%)
1. 左右结构	96	4
2. 上下结构	89	11
3. 左中右结构	73	17

2. สิ่งส่งผลต่อการจำตัวอักษรจีนของผู้เรียน

เหตุที่กลุ่มตัวอย่างแยกโครงสร้างตัวอักษรได้ถูกต้อง เป็นเพราะเคยเห็นตัวอักษรนั้นมาก่อน ทั้งที่เห็นเป็นตัวเดียว และเป็นส่วนประกอบของคำอื่น สอดคล้องกับทฤษฎีของความจำระยะยาว (ซีพอร์ วิชชาวุธ, 1977) การที่เรียนตัวอักษรซ้ำๆ หรือทบทวนและพบเห็นตัวอักษรนั้นอยู่เสมอ จะช่วยให้จดจำได้ดียิ่งขึ้น ฉะนั้น ปัจจัยที่มีผลต่อการจดจำและการแยกแยะโครงสร้าง จึงไม่ใช่รูปแบบโครงสร้างตัวอักษรเท่านั้น แต่ขึ้นกับพื้นฐานการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน เหตุที่กลุ่มตัวอย่างบางคนเขียนแยกแยะโครงสร้างที่ซับซ้อนได้ถูกต้อง เป็นเพราะผู้สอนเน้นย้ำเรื่องการเขียนเส้นขีดอักษรจีนให้แก่ นักศึกษา พื้นฐานความรู้ที่กลุ่มตัวอย่างเคยพบเห็น ที่สำคัญคือภาษาแม่ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Piao Xuan Yong [朴宣咏] (2011) และ Zhu Yun [朱芸] (2008) ที่กล่าวว่า ความเคยชินในภาษาของตนและสิ่งแวดล้อมในการใช้อักษรจีน มีผลกระทบต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาเป็นอย่างมาก การเรียนการสอนตัวอักษรจีนจึงขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนภาษา ส่วนที่มีผู้แยกโครงสร้างแบบ ซ้าย – ขวา ได้ถูกต้องเป็นจำนวนมากที่สุดนั้น ก็เป็นเพราะพื้นฐานภาษาไทยเป็นการเขียนแบบซ้ายไปขวา โดยมีกฎเกณฑ์เรื่องการเขียนสระ เช่น บน กลาง ล่าง เพียงบางส่วนเท่านั้น แต่กระนั้น นักศึกษายังต้องใช้กระบวนการจำ และกระบวนการวิเคราะห์ จำแนกแยกแยะ ที่ขึ้นอยู่กับการปัจจัยอื่นๆ ด้วย เช่น ความเข้าใจลักษณะโครงสร้างของอักษร ที่อาจได้รับอิทธิพล

จากภาษาแม่หรือไม่ได้ เพราะตัวอักษรส่วนใหญ่เขียนจากซ้ายไปขวา นอกจากนี้ ยังมีความเป็นมาในการทำ ความเข้าใจเรื่องตัวอักษรจีนที่อาจแตกต่างกันไปเฉพาะตน

3. หลักการพื้นฐานของการเรียนการสอนอักษรจีนและวิธีการเรียนการสอน

เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจวิธีเขียนตัวอักษรจีนที่ถูกต้อง ซึ่งไม่ใช่การ “วาด” ตัวอักษรจีน ผู้เขียนจึงเสนอให้ยึดหลักข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับวิธีสอนตัวอักษรจีนจากคู่มือมาตรฐานผู้สอนภาษาจีนในฐานะ ภาษาต่างประเทศ (GuoJi HanYu JiaoShi BiaoZhun 《国际汉语教师标准》) ดังต่อไปนี้

1. ให้ความสำคัญกับภาพ เสียง และความหมายของตัวอักษรจีน เพราะตัวอักษรจีน 1 ตัว ประกอบด้วยตัวบอกเสียงและตัวบอกความหมาย สามารถใช้สิ่งนี้มาช่วยเพิ่มคลังคำศัพท์ให้กับผู้เรียนได้

2. อธิบายหลักการเรื่องการสร้างตัวอักษรจีนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ เพื่อให้เกิดความน่าสนใจ โดยอาจใช้วิธีเปรียบเทียบตัวอักษรจีนโบราณกับตัวอักษรปัจจุบัน แล้วชี้ให้เห็นที่มาและความแตกต่างกัน เป็นต้น

3. ให้ผู้เรียนจดจำตัวอักษรจีนให้ได้ก่อน แล้วจึงลงมือเขียน ผู้เรียนจะได้คุ้นเคยกับตัวอักษรนั้นๆ

การศึกษาครั้งนี้ ได้วิเคราะห์โครงสร้างอักษรจีนเพียง 4 โครงสร้าง จึงยังไม่อาจบอกได้ว่า ครอบคลุม เพียงพอหรือไม่ และศึกษาเฉพาะผู้เริ่มเรียนภาษาจีนพื้นฐาน จึงยังไม่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายอื่น ในอนาคตจึงสามารถขยายขอบเขตการศึกษาเพื่อประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยได้ต่อไป

5. สรุป

ผลจากการศึกษาทำให้ทราบว่า ผู้เรียนที่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องโครงสร้างตัวอักษรจีนอย่างจำกัด จะไม่สามารถแยกแยะกระบวนการเขียนตัวอักษรจีนให้ถูกต้องได้ การวิเคราะห์ผลสำรวจนี้จากการทำแบบทดสอบ พบว่านักศึกษามีปัญหาในการเขียนตัวอักษรจีนจริง และสิ่งที่ทำให้มีผลต่อการเรียนรู้ตัวอักษรจีนของนักศึกษา ได้แก่ ความรู้พื้นฐานด้านภาษาจีน เนื่องจากความแตกต่างเรื่องเพศ อายุ การใช้ภาษาจีนสื่อสารในครอบครัว ประสบการณ์การสอบวัดระดับภาษาจีน และความสามารถทางด้านภาษาต่างประเทศอื่น ไม่ได้มีผลต่อการเรียนรู้ตัวอักษรจีนของนักศึกษาเลย

นอกจากนี้ ผลการสำรวจยังพบอีกว่า โครงสร้างตัวอักษรที่นักศึกษาเขียนผิดมากที่สุดคือโครงสร้าง 上中下结构 (โครงสร้างแบบบน-กลาง-ล่าง) เมื่อให้กลุ่มตัวอย่างเขียนตัวอักษรที่ตนเองจำได้ 3 ตัว พบว่าตัวอักษรที่เขียนมากที่สุด คือ ตัวอักษรจีนที่มีรูปแบบโครงสร้างแบบ ซ้าย – ขวา ได้แก่ ตัวอักษร 你 และ 好 ที่กลุ่มตัวอย่างเคยเรียนมาแล้วในรายวิชาภาษาจีนพื้นฐาน 1 และ 2 ซึ่งตัวอักษรเหล่านี้ปรากฏมากในตำราเรียนภาษาจีนพื้นฐาน นอกจากนั้น ยังมี 我 เป็นตัวอักษรเดียวที่ไม่สามารถแยกเป็นโครงสร้างได้

การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างคนหนึ่ง ทำให้ทราบว่า ตัวอักษรที่จำได้ดีที่สุด คือ 好 เพราะมองเพียงครั้งเดียวก็สามารถแยกออกได้ว่า มีตัวอักษรจีน 2 ตัวประกอบกัน คือ 女 และ 子 จึงจดจำได้ง่าย นอกจากนี้ ยังพบว่า ตัวอักษรที่มีโครงสร้างยิ่งซับซ้อน ก็จะมีผลต่อการจดจำด้วย จากการสัมภาษณ์นักศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน พบว่า นักศึกษาทั้งหมดคิดว่า โครงสร้างแบบซ้าย – กลาง – ขวา จำได้ง่ายกว่า โครงสร้างแบบบน – กลาง – ล่าง เพราะโครงสร้างแบบซ้าย – กลาง – ขวา มีลักษณะการเขียนคล้ายกับภาษาไทย จึงแยกส่วน

ได้ค่อนข้างง่ายเพราะเรียงกันจากซ้ายไปขวา ต่างจากโครงสร้างแบบบน – กลาง – ล่าง ที่ซับซ้อนกว่า เช่น 爰 เป็นโครงสร้างซับซ้อนที่ดูราวกับเป็นองค์ประกอบเดียวกัน แม้จะได้เคยเรียนแล้ว แต่ความซับซ้อนของตัวอักษร ทำให้ไม่สามารถจดจำได้ง่าย อีกทั้งการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับพื้นฐาน ไม่ค่อยมีโครงสร้างตัวอักษรแบบ บน – กลาง – ล่าง จึงเป็นโครงสร้างที่เข้าใจค่อนข้างยากและแยกแยะโครงสร้างให้ถูกต้องไม่ได้ ทำให้ทราบได้ว่า ยิ่งตัวอักษรที่มีโครงสร้างซับซ้อนมาก หรือมีจำนวนเส้นขีด (BiHua 笔画) มาก ก็ยิ่งทำให้สัดส่วนในการเขียน ผิดมีมากขึ้นด้วย ด้วยเหตุนี้ การเรียนการสอนในชั้นเรียนจึงมีความสำคัญมาก เพราะเป็นการวางพื้นฐานให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ในเรื่องของการจดจำและการแยกแยะโครงสร้างตัวอักษรจีนได้เป็นอย่างดี

ผู้เรียนไม่ควรมองข้ามการศึกษาเรื่องการแยกแยะโครงสร้างตัวอักษรจีน เพราะอาจทำให้เกิดอุปสรรคที่บั่นทอนประสิทธิภาพในการเรียนภาษาจีนได้ ดังนั้น นอกจากจะเก็บเกี่ยวความรู้ที่ได้รับจากผู้สอนแล้ว ผู้เรียนควรลงมือปฏิบัติ โดยฝึกฝนการเขียนอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อช่วยให้พัฒนาทักษะการเขียนและการจดจำตัวอักษรจีนได้ดียิ่งขึ้น

